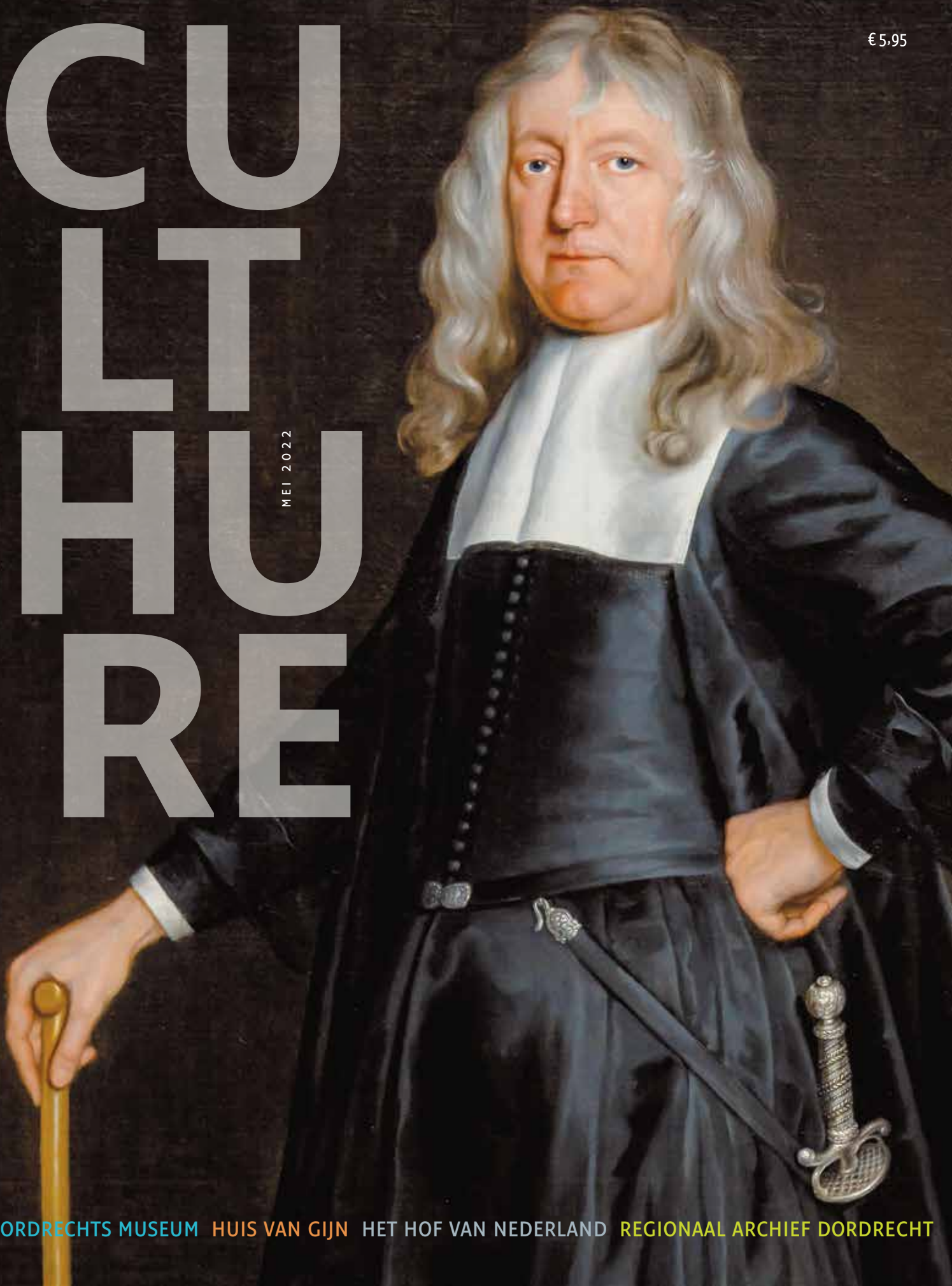

€ 5,95

CULTURE

MEI 2022

Romeinse fibulae

Archeologische topstukken in het vernieuwde Hof

DEBORAH
PAALMAN

Dordrecht in de late middeleeuwen is tamelijk goed gedocumenteerd. Er is bijvoorbeeld veel bekend uit stadsrekeningen en documenten waarin allerlei rechten en plichten worden beschreven, maar ook uit bodemvondsten. Gaan we verder terug in de tijd dan wordt het stil...

Tot 2010 wisten we alleen dat het historische centrum van Dordrecht en verschillende (verdrongen) dorpen daaromheen aan het begin van de 11de eeuw ontstonden. Maar een opgraving in dat jaar legde, voor het eerst op het Eiland van Dordrecht, ook vroegmiddeleeuwse en Romeinse vondsten bloot; tegenover het Albert Schweitzer ziekenhuis. In 2020 werden hier, op de zuidelijke oever van de verdwenen rivier de Dubbel, nog meer gebruiksvoorwerpen uit de Romeinse tijd gevonden en zelfs ook uit de IJzertijd. Ergens in deze omgeving stond in de eerste eeuwen van onze jaartelling mogelijk een Romeinse villa.

Naast bouwmaterialen, gereedschap en munten zijn er luxe gebruiksvoorwerpen gevonden, zoals een spatel voor het aanbrengen van make-up, een stilus (schrijfstift), een zegelring en verschillende mantelspelden (fibulae). De zogeheten draadfibulae zijn vrij eenvoudig, maar drie fibulae van geëmailleerd messing zijn adembenemend mooi. Eén daarvan is – waarschijnlijk nadat de naald afbrak – destijds al hergebruikt als hanger.

Zowel Romeinse mannen als vrouwen droegen mantelspelden, al werden bepaalde modellen alleen door mannen, of alleen door vrouwen gedragen. Sommige waren ook typisch voor bepaalde regio's van het Romeinse rijk. In ieder geval waren ze in de eerste plaats functioneel; ze werden gebruikt als sluiting van mantels en voor het bijeenhouden van splitten in kleding. Daarnaast werden ze gedragen als sieraad. Kledingspelden waren dan ook aan mode onderhevig, waardoor ze vaak goed gebruikt kunnen worden voor het dateren van archeologische vondstcomplexen. De geëmailleerde fibulae van het Gezondheidspark kunnen we qua stijl tussen 70 en 270 na Chr. dateren, maar zijn hoogstwaarschijnlijk in de tweede of derde eeuw van onze jaartelling gemaakt en gedragen.

Wie deze mantelspelden in het echt wil zien, kan vanaf eind juni van dit jaar terecht in het Hof van Nederland. Daar zijn tientallen archeologische topstukken te bewonderen, waaronder ook een keur aan middeleeuwse schoenen. <

foto's Peter den Ouden